

Аналіз міжнародного досвіду реалізації МП свідчить про необхідність створення і реалізації цілісної ДМП, перехід від кількісних акцентів до якісного вдосконалення МП, пристосування до мінливих обставин [7, с. 39]. Загальносвітовою тенденцією в МП є пошук нових моделей роботи з молоддю, що відповідають виклику часу, усвідомлення необхідності збільшення інвестицій у МП і більш широке використання міжнародного досвіду для визначення основних рис МП на національному рівні.

Проведення Україною своєї власної політики у сфері молодіжних проблем і інтересів не виключає, а, навпаки, припускає обов'язкове усвідомлення й урахування зарубіжного досвіду рішення існуючих проблем. Це важливо ще й тому, що Україна прийняла на себе зобов'язання щодо ряду міжнародних угод з прав людини, ратифікувала документи, що мають загально-планетарне значення. Відомо, що у квітні 2001 року Україна заявила про намір вступити до ЄС у 2007 році. РЕ прийняла в грудні 1999 року "Загальну Стратегію ЄС для України", що передбачає ряд напрямів співробітництва, в тому числі й напрямки МП в Україні. За ініціативою ООН ВМГО "Демократичні перетворення України" виступає з пропозицією створення недержавної структури — Української молодіжної координаційної ради для реалізації міжнародних молодіжних програм, яка буде координувати молодіжний рух України на міжнародному рівні, тісно співпрацюючи з Молодіжним відділом Генерального Секретаріату ООН. Така структура сповідуватиме світові демократичні принципи і буде відкритою для кожної молодіжної громадської організації України. Передбачені наступні форми співпраці Ради з органами державної влади: соціальна робота з молоддю сім'єю, особами з вадами, особами похилого віку тощо; формування молодіжної ідеології та вироблення рекомендацій щодо покращення ДМП і пошуку ефективних шляхів імплементації необхідних рішень; пошук обдарованої і талановитої молоді; спільна реалізація міжнародних програм в Україні в напрямках волонтерства, екології, молодіжної дії, працевлаштування тощо.

Література: 1. Всеобщая декларация прав человека: принята и провозглашена резолюцией 217 А (III) Генеральной Ассамблеи ООН от 10 декабря 1948 г. // Законодавство України про шлюб, сім'ю та молодь. — К.: Вища школа, 1997. — С. 20. 2. Головатий Н. Ф. Социология молодежи: Курс лекций. — К.: МАУП, 1999. — С. 165 — 172. 3. Алещенок С. Мировой опыт разработки и осуществления государственной молодежной политики / С. Алещенок, В. Луков // Материалы по проблемам организации государственной молодежной политики на республиканском и региональном уровнях. — К.: Лібра, 1991. — С. 53 — 128. 4. Перепелица М. П. Государственная молодежная политика в Украине (региональный аспект). — К.: Український інститут соціальних досліджень, Український центр політичного менеджменту, 2001. — 244 с. 5. Молодежь в меняющемся обществе: Региональный мониторинговый доклад // Детский фонд Организации Объединенных Наций. — 2000. — № 7. — С. 129 — 138. 6. Положение молодежи и реализация государственной молодежной политики в Российской Федерации. 2000 — 2001 годы. — М.: ИНФРА-М, 2002. — С. 146 — 164. 7. Мошняга В. П. Социальные аспекты государственной молодежной политики: международный опыт // Мат. Міжн. науково-практ. конф. "Проблеми соціального захисту молоді в умовах зміни соціально-економічних відносин" 6 квітня 1993 р. — К., 1993. — С. 36 — 39. 8. Метолькіна Н. Б. Досвід США щодо сучасних моделей співпраці місцевих органів влади та неурядових організацій // Теорія та практика державного управління. — 2005. — С. 69 — 73.

УДК 332.1:336

Лукашев С. В.

РЕГИОНАЛЬНИ ИНСТРУМЕНТЫ ФИНАНСОВОГО РЫНКА В СУЧАСНЫХ УМОВАХ

In the article the features of financial market regional instruments in modern conditions are considered.

На финансовом рынке особливую роль играют муниципальные органы власти, беручи участие в розподілі та перерозподілі грошовых ресурсов в процессе выполнения местных бюджетов. Возможности залучения позиковых средств на финансовом рынке для них представлены кредитами банков и выпуском облигаций.

Дослідженням особливостей региональных инструментов финансового рынка посвящены работы таких ученых, как Ю. Кравченко [1], В. І. Павлов, І. І. Пилипенко, І. В. Кривов'язок [2], О. І. Дегтярьова, Н. М. Коршунова, Е. Ф. Жуков [3] та інші.

Метою даного дослідження є вивчення особливостей региональных инструментов финансового рынка — муниципальных облигаций і банківських кредитів, виявлення їх переваг.

Облігація та кредит мають загальну економічну природу, що визначається опосередкованими ними відносинами — відносинами з приводу акумуляції та перерозподілу позикового капіталу (грошового капіталу, здатного приносити дохід у вигляді відсотка).

Кредит і облігація володіють такими невід'ємними для записання грошових коштів сутнісними характеристиками, як зворотність, платність і терміновість, і становлять виникаючі на финансовом рынке відносини позики.

У той же час кредит і облігація — два цілком різних засоби записання. У тому випадку, коли процес руху грошових ресурсов здійснюється через систему фінансових посередників (кредитно-банківська система), він оформляється у вигляді банківських депозитів і кредитів; таким чином, кредит можна визначити як опосередкований засіб записання.

Облігація місцевої позики — цінний папір, який емітований місцевою радою, означає внесення її власником грошових коштів і підтверджує зобов'язання повернути йому номінальну вартість цього цінного паперу в передбачений умовами емісії термін з виплатою фіксованого відсотка (якщо іншого не передбачено умовами емісії).

Відповідно до Закону України "Про цінні папери і фондову біржу" рішення про емісію облігацій місцевої позики ухвалюється місцевими радами. У рішенні повинен називатися емітент, умови випуску і порядок розміщення облігацій. Як забезпечення випуску облігацій може виступати майно, яке знаходиться у власності емітента [1].

Тобто, облігація крім властивостей платності, терміновості і зворотності, окрім того, що вона є емісійним цінним папером, володіє також властивостями оборотності та ліквідності, а також такими допоміжними характеристиками, як стандартність і серійність. Емісія облігацій припускає взаємодію емітентів, інвесторів, а також фінансових посередників на ринку цінних паперів і є засобом записання.

Вибір регіональними органами влади способу записання коштів визначається, перш за все, наявністю на ринку необхідного обсягу грошових ресурсов і їх ціною. Ціна банківського кредиту для одержувача визначається ставкою відсотка по ньому. Ціна грошових ресурсов, з акумульованих у результаті емісії облігацій, визначається для емітента технічними витратами на випуск облігацій, витратами на їх розміщення і обсягом виплат доходу по них. Проте, володіючи властивостями емісійного цінного паперу облігація має перед банківським кредитом цілий ряд переваг, які дозволяють їй стати одним із найважливіших інструментів фінансового ринку.

Банк позичає позичальнику кошти, спочатку акумульовані з інших джерел, за використання яких він у свою чергу платить грошові кошти. Емісія облігацій дозволяє знижувати процентні ставки за позиковими ресурсами, здійснюючи записання напрямку, а також мобілізувати незадіяні на українсь-

Стаття надійшла до редакції
30.01.2006 р.

© Лукашев С. В., 2006

кому фінансовому ринку кошти нерезидентів, небанківських організацій і фізичних осіб.

Широке коло інвесторів забезпечує можливість запозичення на переважних умовах (менші процентні ставки і більший термін запозичення) порівняно із залученням на ці цілі прямих кредитів комерційних банків. Даний ефект випуску облігацій є дуже істотною перевагою фінансового інструменту порівняно з банківським кредитом.

Основне завдання емітентів при емісії муніципальних облігацій — правильно визначити обсяг і цілі емісії. Необхідно, насамперед, чітко визначити, під які фінансові або виробничі проекти залучаються гроші (наприклад, транспортні об'єкти, платні об'єкти інфраструктури і под.), джерела надійних доходів для погашення і виплати відсотків, мати всі розрахункові дані інвестиційних проектів, а також необхідно реально враховувати ризики емісії. Не рекомендується здійснювати емісію муніципальних облігацій для покриття дефіциту місцевого бюджету.

Велика надійність і ліквідність облігацій місцевих позик дозволяє зробити їх оптимальним інструментом залучення інвестицій у виробництво. Так, у світовій практиці значного поширення набув випуск муніципальних облігацій "під дохід від промислового проекту" (industrial revenue bonds), які мобілізують кошти під будівництво виробничих об'єктів з їх подальшим продажем або здачею в оренду приватним корпораціям. При цьому механізм емісії конвертованих муніципальних облігацій, призначених для фінансування конкретних виробничих проектів, дозволяє забезпечити страхування інвестицій.

Державна політика по відношенню до ринку місцевих облігацій повинна спрямовувати на недопущення штучного посилення диференціювання регіонів, підвищення ефективності використання місцевими органами коштів з метою виробничого інвестування і підконтрольності цих процесів для органів влади, інформаційної відкритості для інвесторів і населення регіонів [2].

Успішне проведення регіональних позик відіграє важливу роль у поліпшенні інвестиційного клімату в регіонах, створює могутній імпульс розвитку інфраструктури регіональних фондових ринків, подібно до того, як емісія державних цінних паперів і масова приватизація забезпечила прискорення формування фондового ринку в загальнонаціональному масштабі. Учасники фондового ринку отримують практичний досвід андеррайтингу цінних паперів, необхідний для забезпечення подальшого розміщення корпоративних позик. Відпрацьовуються механізми первинного розміщення цінних паперів серед населення, удосконалюється робота інститутів регіонального біржового та позабіржового ринку, регіональних торгових, розрахункових і депозитарних систем. Інвестори одержують досвід практичної роботи з емісійними борговими цінними паперами.

Емісія муніципальних облігацій дозволяє також вирішити проблему трансформації заощаджень населення в інвестиції. Через нерозвиненість фондового ринку особисті накопичення до сьогодні не змогли забезпечити відповідний обсяг інвестицій. Лише менша частина заощаджень населення потрапляє на ринки позикового капіталу, що сприяє підтримці процентних ставок на найвищому рівні. Недовіра населення до корпоративних цінних паперів, недержавних інвестиційних інститутів визначає слабкість вітчизняних страхових фондів, істотно обмежує можливість залучення коштів населення корпоративними емітентами. Найпопулярнішим об'єктом приватних інвестицій як і раніше залишається вільно конвертована валюта. У цих умовах надійні та досяжні для населення низькономінальні регіональні цінні папери можуть сприяти дедоларизації особистих заощаджень населення, мобілізації їх з метою виробничого інвестування.

Особливе значення має також і той факт, що облігація є стандартизованим борговим зобов'язанням: в рамках облігаційної позики, реалізованої конкретним емітентом, всі облігації не відрізняються за умовами, на яких вони були продані. Одноманітність робить облігацію потенційним предметом фондової торгівлі. Завдяки таким властивостям облігації, як оборотність і ліквідність, а також таким допоміжним її характеристикам, як стандартність і серійність, емісія облігацій надає регіональним органам влади великі можливості для управління своїм боргом, порівняно із залученням кредитів комерційних банків.

Облігації є гнучким фінансовим борговим інструментом, їх випуск може бути сконструйований так, щоб зробити його максимально зручним як для емітента, так і для інвестора.

Привабливість регіональних облігацій для інвестора визначається двома основними чинниками:

вищою кінцевою їх прибутковістю порівняно з банківськими депозитами за рахунок податкових пільг. Суми, залучені в результаті емісії облігацій, за українським законодавством не обкладаються податком на прибуток і податком на додану вартість; більшою надійністю і ліквідністю цих цінних паперів порівняно з цінними паперами акціонерних товариств або банків (ще більшу надійність, ніж муніципальні облігації, мають тільки державні цінні папери).

Міське населення також отримує важливий для його існування об'єкт і користується його товарами, роботами або послугами.

Перераховані вище привабливі властивості регіональних облігаційних позик як особливої форми запозичення зумовили бурхливий розвиток даного сегменту ринку цінних паперів в багатьох розвинених країнах і дозволили облігаціям стати основною формою регіональної позики.

На жаль, залучення коштів до бюджетів місцевих органів влади шляхом випуску облігацій місцевих позик на сьогодні не має значного поширення в Україні. Протягом останніх років в Україні зареєстровано лише декілька випусків облігацій місцевих позик [2].

Особливі властивості муніципальних облігацій як емісійного цінного паперу обумовлюють існування цілого ряду переваг, які одержують муніципальні органи влади, залучаючи додаткові грошові ресурси шляхом емісії облігацій. Використання цих переваг дозволить облігаціям стати основною формою регіональних позик і одним із основних інструментів фінансового ринку, використаних муніципальними органами влади для залучення позикових коштів.

Література: 1. Кравченко Ю. Інструменти фондового ринка: Види. Свойства. Особенности эмиссии. Финансовые вычисления: Учебное пособие. — К.: Ника-Центр, Эльга, 2004. — 344 с. 2. Павлов В. І. Цінні папери в Україні: Навчальний посібник. / В. І. Павлов, І. І. Пилипенко, І. В. Кривов'язюк. — К.: Кондор, 2004. — 400 с. 3. Рынок ценных бумаг и биржевое дело: Учебник для вузов / Под ред. проф. О. И. Дегтяревой, проф. Н. М. Коршуновой, проф. Е. Ф. Жукова. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002. — 501 с.

Стаття надійшла до редакції
25.01.2006 р.

УДК 658.316

Кобелєв В. М.

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО РИНКУ ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНИХ ВИРОБІВ

In the article the basic components of the Ukrainian electrotechnical products market are considered. On the example of asynchronous electric motors the tendencies of offer and demand change on that products are investigated as well as the parameters of export and import during several years. The special attention is given to the research of the competitive environment of the Ukrainian electrotechnical products market. The methods of increasing its competitiveness are grounded.

Вітчизняний ринок електротехнічних виробів надзвичайно широкий. Типорозмірні ряди, наприклад, тільки електричних двигунів налічують багато десятків найменувань продукції, що використовуються практично в усіх галузях промисловості та населенням. Склад учасників ринку в основному постійний протягом останніх років, нові фірми серед них з'являються досить рідко. Розвиток попиту на продукцію, що аналізується, швидше за все не розширить коло учасників, а тільки закрі-